

ACTUL ADMINISTRATIV ÎN CONTEXTUL NORMATIV ACTUAL NOȚIUNE ȘI CONDIȚII DE LEGALITATE

ADMINISTRATIVE ACT IN THE CURRENT LEGISLATIVE CONTEXT NOTION AND CONDITIONS OF LEGALITY

CZU: 342.9(498+478)

Cristina Ioana DRAGOMIR GALAN
Doctorand USM RM, România
ORCID iD: 0009-0008-9436-3991
E-mail: cristina.galan@just.ro

Summary: In the context of the entry into force of the Administrative Code, the administrative act enjoys a detailed regulation. The new regulation of the administrative act is in accordance with the European standards of European administrative law.

Keywords: Administrative Code, administrative act, definition, motivation, legal conditions.

Introducere

Actele administrative constituie principala categorie de acte juridice a activității administrației publice. În literatura juridică s-au utilizat mai multe noțiuni pentru a desemna actele juridice cu caracter unilateral ale organelor administrației publice, contextual normativ actual punând capăt acestor exprimări de opinie.

Materiale și metode

Materialul utilizat s-a bazat pe legislația Republicii Moldova și legislația românească, doctrina din domeniul dreptului administrativ și practica judiciară din România și Republica Moldova, astfel cum vor fi prezentate în continuare în partea de Rezultate și discuții.

În vederea realizării obiectivelor de cercetare s-a procedat la un spectru divers de metode de cercetare științifică. Evenimentele istorice, succesiunea lor determină modificări și în conținutul reglementărilor juridice, de aceea metoda istorică de cercetare a dreptului este strâns legată de istoria dezvoltării sociale și permite analiza evolutivă în timp și spațiu a fenomenelor juridice. Astfel, se impune analiza noțiunii de act administrativ din perspectiva diferitelor reglementări juridice ce au fost elaborate în Republica Moldova. Metoda logică se găsește în strânsă legătură cu metoda istorică, logica fiind aplicabilă unei sfere largi de probleme, cum sunt definițiile legale, soluționarea concursului sau conflictelor de norme, regulile raționamentului juridic, interpretarea normelor juridice, aplicarea acestora. A fost astfel utilizată me-

toda logică, prin procedeele sale, analiza și sinteza în scopul cercetării noțiunii de act administrativ, trăsăturilor actului administrativ și condițiilor de valabilitate.

S-a recurs în continuare la metoda sistemică pentru studierea actelor normative și interpretarea sistemică a dispozițiilor acestora. Interpretarea sistematică clarifică înțelesul unei norme juridice, a unui text normative prin coroborarea normei sau textului în cauza cu alte dispoziții normative, care tin de aceeași institutie juridica sau de aceeași ramura de drept

În ceea ce privește metoda tehnico-juridică, aceasta a avut ca obiect cunoașterea normelor de drept atât în structură și formă, cât și în substanța acestora.

Rezultate și discuții

În literatura juridică au fost exprimate diferite opinii cu privire la definiția actelor administrative.

În Republica Moldova, doamna conf.univ.dr. Maria Orlov arăta în lucrarea sa că este greu de formulat într-o singură definiție noțiunea de act administrativ, considerând actul administrativ o „categorie a actelor juridice, actul administrativ este acea manifestare de voință a unei personae fizice sau juridice, prin care se creează, se modifică sau se sting raporturi juridice de drept administrativ” [1, p.5].

În România, autoarea R. N. Petrescu arăta că, actele administrative reprezintă manifestări unilaterale și exprese de voință ale autorităților publice, în principal, autorități ale administrației publice, în scopul de a produce efecte juridice, în temeiul puterii publice [2, p.307].

În opinia profesorului Antonie Iorgovan [3, p. 25], prin act administrativ înțelegem acea formă juridică principală a activității organelor administrației publice, care constă într-o manifestare unilaterală și expresă de voință de a da naștere, a modifica sau a stinge drepturi și obligații, în realizarea puterii publice, sub controlul principal de legalitate al instanțelor judecătorești. Această definiție a fost împărtășită parțial și de prof. univ. dr. Corneliu Manda ce arată că actul administrativ poate fi definit ca forma juridică principală a activității organelor administrației publice, care exprimă o manifestare unilaterală și expresă de voință de a da naștere, a modifica sau a stinge drepturi și obligații, pe baza și în vederea organizării executării legii [4, p. 367].

Consider că, la momentul actual, definiția ce reflectă cu exactitate noțiunea de act administrativ aparține doamnei profesor Verginia Vedinaș ce arată că, actul administrativ este forma juridică principală de activitate a administrației publice, care constă într-o manifestare de voință expresă, unilaterală și supusă unui regim de putere publică, precum și controlului de legalitate al instanțelor judecătorești, care emană de la autorități administrative sau de la persoane private autorizate de acestea, prin care se nasc, modifică sau sting drepturi și obligații corelative [5, p. 360].

În Republica Moldova, actul administrativ a fost definit inițial prin Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10-02-2000 (abrogată), art. 2 din Legea con-

tenciosului administrativ nr. 793/2000 subliniind caracterul de manifestare juridică unilaterală de voință cu caracter normativ sau individual provenind de la o autoritate publică, în scopul organizării executării sau executării concret a legii. [6]

Legea nr. 100/22.12.2017 cu privire la actele normative [7] reglementează categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ. Legea nr. 100/22.12.2017 cu privire la actele normative oferă la art. 2 definiția actului normativ, acesta fiind actul juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice. Art. 3 reglementează principiile aplicabile elaborării actelor normative, respectiv constituționalitatea; respectarea drepturilor și libertăților fundamentale; legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; asigurarea transparenței, publicității și accesibilității; respectarea ierarhiei actelor normative.

Reținem că actul normativ se caracterizează prin caracterul public, obligatoriu, general și impersonal. Prevederile actului normativ sunt executorii, opozabile tuturor subiecților de drept și, în caz de necesitate, sunt impuse prin forța de constrângere a statului (art. 4).

Codul administrativ al Republicii Moldova [8] ne oferă definiția legală a actelor administrative normative și individuale. Actul administrativ normativ „este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice” (art.12). Actul administrativ individual reprezintă „orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public” (art.10 alin.(1)).

Din definițiile doctrinei și reglementarea în vigoare sus-menționată, distingem anumite caracteristici pentru actele administrative precum:

1. Actul administrativ concretizează voința autorității publice, reprezentând forma juridică principală de activitate a administrației publice [3, p.29 5, p.361].
2. Actul administrativ este o voință juridică unilaterală [9, p.20]. Caracterul unilateral deosebește actul administrativ de actele bilaterale prin faptul că

„este emis fără participarea sau consimțământul subiecților de drept cărora le este destinat”. [10, p. 304] Voința autorității publice trebuie să fie expresă, fără echivoc, în modificarea ordinii juridice din momentul manifestării sale [4, p.368].

3. Actul administrativ este supus unui regim de putere publică, fiind emis în realizarea puterii publice [10, p. 20]. Având în vedere emiterea actului administrativ în realizarea puterii publice, rezultă caracterul obligatoriu al acestuia [5, p.358].
4. Actul administrativ este executoriu din oficiu, în sensul că poate fi executat imediat după aducerea la cunoștința persoanelor interesate, respectiv publicarea sa, așadar din momentul din care produce efecte juridice, fără a mai fi nevoie de intervenția unui alt act în acest sens. Caracterul executoriu (privilegiul prealabilului): spre deosebire de dreptul comun, controlul judiciar al legalității actului administrativ va fi posterior începerii executării [11, p.48].
5. Actele administrative sunt emise pe baza legii, în scopul executării sau organizării executării legilor și a celorlalte acte normative [2, p.311].
6. Actele administrative beneficiază de privilegiul de jurisdicție. Fiind emis în regim de putere publică, actul administrativ se bucură totodată de reguli speciale de procedură precum: (a) în principiu, obligativitatea îndeplinirii de către reclamant a procedurii administrative prealabile, (b) judecarea cauzelor de către o instanță specializată după o procedură specială caracterizată, în primul rând, prin celeritate [11, p.48-49].
7. Actele administrative produc efecte juridice ce pot consta în a da naștere, a modifica sau a stinge drepturi și obligații.

Distingem în doctrină și în jurisprudență condițiile de valabilitate ale actelor administrative.

Pentru a fi valabil, un act administrativ trebuie să îndeplinească anumite condiții de valabilitate:

1. să fie emis de autoritatea competentă și în limitele competenței sale;
2. să fie emis în forma și cu respectarea procedurii prevăzute de lege;
3. să fie conform cu Constituția, legile și actele normative în vigoare;
4. să fie conform cu interesul public urmărit de lege.

Actul administrativ trebuie să fie emis de autoritatea competentă și în limitele competenței sale.

Codul administrativ al Republicii Moldova [8] definește competența ca totalitatea atribuțiilor acordate autorităților publice sau persoanelor din cadrul acestora prin lege sau alte acte normative (art. 53). Verificarea competenței se realizează la momentul inițierii procedurii administrative, modificarea dispozițiilor legale privind competența pe parcursul derulării procedurii administrative neafectând competența stabilită inițial, cu excepția cazului în care autoritatea publică este desființată sau

dacă pentru procedurile administrative în desfășurare legea prevede în mod expres transferul de competență.

Regulile de competență se impun autorității publice într-o manieră strictă, încălcarea acestor reguli constituind ilegalități de ordine publică, care pot fi invocate cu ocazia unei acțiuni contencioase, în orice moment al procedurii [4, p. 372].

Competența unei autorități administrative este stabilită prin lege, prin urmare ea nu poate fi transmisă unei alte autorități publice decât tot prin lege [2, p. 297], ea este obligatorie – în sensul că nu se poate renunța la exercitarea ei, și are caracter permanent, chiar dacă titularii unor funcții sunt aleși pentru un mandat determinat.

Codul administrativ reglementează două tipuri de competență: competența materială și competența teritorială, sancțiunea nerespectării regulilor de competență fiind nulitatea potrivit art. 56.

- competența materială (*ratione materiae*). Competența materială se referă la domeniul în care autoritatea publică își exercită atribuțiile conferite prin lege (ex.: Ministerul finanțelor - finanțe publice, impozite, taxe; Ministerul Muncii și Protecției Sociale - raporturi de muncă, protecție socială, Ministerul Justiției- aspecte privind justiția). Articolul 54 din Codul Administrativ prevede că dacă legea nu reglementează competența materială, competență este autoritatea publică a cărei activitate este cea mai apropiată de natura raporturilor juridice. Competența materială poate fi generală, situație în care autoritățile administrative au atribuții în toate domeniile de activitate ale administrației publice (Guvernul), respectiv specială, situație în care autoritățile administrative au atribuții limitate la un anumit domeniu de activitate a administrației publice (ministerele) [4, p. 373].
- competența teritorială (*ratione loci*). Competența teritorială definește câmpul geografic al acțiunii administrative al unei autorități publice: ansamblul teritoriului național - competență națională, sau numai teritoriul unei comune, oraș sau județ – competență locală.

Doctrina a indicat și criteriul temporal în clasificarea competenței [4, p. 373; 5, p.107], competența temporală (*ratione temporis*). Competența temporală aparține autorității publice care este investită cu puterea de a emite un act administrativ sau de a efectua o operațiune materială la momentul în care actul este emis sau operațiunea efectuată.

De asemenea, doctrina recunoaște și competența personală (*ratione personae*) care este determinată de calitatea persoanei sau a subiectului de drept în funcție de care se stabilește incidența acțiunii normei și a autorității [5, p.107].

Actul administrativ trebuie să fie emis în forma și cu respectarea procedurii prevăzute de lege.

Titlul III din Codul Administrativ al Republicii Moldova [8] prevede procedura emiterii actelor administrative individuale, aspecte de procedură și de fond.

Formele procedurale anterioare emiterii actului administrativ sunt avizul (facultativ, consultativ și conform), acordul (prealabil, concomitent sau posterior),

propuneri, rapoarte, certificate, etc.. Dintre toate aceste forme prealabile, avizul și acordul prealabil sunt operațiunile cele mai întâlnite în activitatea elaborării actelor administrative. Avizele facultative sunt acelea pe care organul competent este liber să le ceară, iar dacă le-a cerut nu este obligat să se conformeze opiniilor conținute în acestea. Avizele consultative sunt obligatorii de cerut, dar organul administrativ nu este obligat să se conformeze acestora [12, p.201]. Avizele conforme sunt avizele pe care organul administrativ, care dorește să emită un act de autoritate, are obligația să le ceară și să se conformeze acestora.

Forme procedurale concomitente emiterii actului sunt reprezentate de cvorum, majoritate, motivarea și semnarea sau contrasemnarea.

Cvorumul reprezintă numărul minim necesar de membri prevăzut de lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual, fiind obligatorie prezenta a jumătate plus unul din membrii săi, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel (art. 133).

Majoritatea reprezintă numărul minim de voturi ale membrilor organului colegial necesar conform legii pentru ca un act administrativ individual să poată fi emis.

Articolul 135 reglementează tipurile de majoritate, majoritatea putând fi: simplă, absolută sau calificată. Majoritatea simplă reprezintă cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor prezenți. Majoritatea absolută reprezintă cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor organului colegial. Majoritatea calificată reprezintă orice proporție mai mare decât majoritatea absolută, raportată la numărul total de membri ai organului colegial.

Codul Administrativ al Republicii Moldova [8] prevede că orice abținere de la vot este considerată drept vot negativ. În cazul unui număr egal de voturi, procedura de votare se va repeta. Dacă egalitatea de voturi se înregistrează repetat, actul administrativ individual se consideră respins.

Potrivit articolului 121 din Codul Administrativ al Republicii Moldova [8], semnarea, cu semnătură olografă sau cu semnătură electronică, a actului administrativ individual se face de conducătorul autorității publice sau de către persoana împuternicită de acesta, dacă legea nu prevede altfel. Sancțiunea lipsei semnăturii este nulitatea potrivit alineatului 4 al art. 121.

Articolul 122 reglementează contrasemnarea, arătând că, în cazurile expres prevăzute de lege, actele administrative individuale se contrasemnează de persoanele abilitate în privința legalității sau oportunității/ conținutului, iar sancțiunea lipsei contrasemnării este nulitatea actului.

Un motiv ce ține de legalitatea actului administrativ este reprezentat de motivarea actului administrativ. Doctrina de drept administrativ s-a pronunțat în majoritate pentru consacarea principiului motivării actelor administrative ca principiu de drept administrativ și recunoașterea sa jurisprudențială [2, p.304].

Un accent deosebit este acordat motivării actului administrativ, potrivit articolul 118 din Codul Administrativ al Republicii Moldova [8] motivarea reprezentând

„operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii. (3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

Motivarea actelor administrative nu trebuie să fie una exhaustivă, însă este totuși necesar ca orice persoană să poată înțelege, lecturând actul administrativ, care sunt măsurile dispuse prin acesta precum și care au fost considerentele esențiale de fapt și de drept care au stat la baza luării respectivelor măsuri. Astfel, motivarea actelor administrative reprezintă o condiție de valabilitate a acestora, emitentului unui astfel de act revenindu-i obligația de a indica în mod neechivoc elementele de fapt și de drept care au stat la baza soluției adoptate, atât pentru a putea fi cunoscute de destinatar și în funcție de care să își poată formula eventualele apărări, dar și pentru ca instanța de judecată să poată exercita un control efectiv al legalității actului.

Cu privire la cerința motivării, constatăm că prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova [8] sunt în acord cu legislația Uniunii Europene, indicarea motivelor de fapt și de drept pentru care au fost adoptate actele administrative, se regăsește și în Rezoluția Parlamentului European din 15 ianuarie 2013 conținând recomandări adresate Comisiei privind dreptul de procedură administrativă al Uniunii Europene (2012/2024(INL)) respectiv în Recomandarea 4.8 privind obligația de motivare, „Deciziile administrative trebuie să prezinte în mod clar motivele pe care se întemeiază. Ele indică faptele pertinente și temeiul juridic al acestora. Acestea trebuie să cuprindă o expunere de motive individuală. Dacă acest lucru nu este posibil din cauza faptului că numeroase persoane sunt vizate de decizii similare, ar trebui permise comunicările standard. În acest caz, totuși, ar trebui să i se ofere o expunere de motive individuală oricărui cetățean care solicită acest lucru în mod expres” [13].

De asemenea, jurisprudența românească a reținut condiția motivării ca o cerință de legalitate. S-a reținut astfel că lipsa totală a motivării atrage sancțiunea nulității actului administrativ. Motivarea actelor administrative nu trebuie să fie una exhaustivă, însă este totuși necesar ca orice persoană să poată înțelege, lecturând actul administrativ, care sunt măsurile dispuse prin acesta, precum și care au fost considerentele esențiale de fapt și de drept care au stat la baza luării respectivelor măsuri [14].

Formele procedurale posteroare emiterii actului sunt reprezentate de comunicare, publicare, aprobare și confirmare.

În ceea ce privește comunicarea actului administrativ individual, potrivit articolului 128 din Codul Administrativ al Republicii Moldova [8], comunicarea se consideră că a avut loc dacă actul administrativ individual a ajuns la persoana căreia urma să-i fie comunicat. Pentru valabilitatea comunicării este suficient ca la persoana în cauză

să ajungă partea dispozitivă a actului administrativ. Actul administrativ individual se consideră a fi ajuns dacă a nimerit în sfera persoanei căreia urma să-i fie comunicat, astfel încât în circumstanțe normale ea are posibilitate să afle despre el. Potrivit art. 129 din Codul administrativ al Republicii Moldova [8], comunicarea prin poștă a actului administrativ individual scris se realizează în interiorul țării prin scrisoare simplă, actul fiind considerat comunicat în a șaptea zi lucrătoare de la predarea lui la poștă. În cazul unui dubiu, autoritatea publică dovedește data și ora ajungerii actului la destinatar.

Codul Administrativ al Republicii Moldova [8] reglementează la art. 125 procedura aprobării ca fiind încuviințarea dată de o autoritate publică pentru un act administrativ individual emis de către o altă autoritate publică. Această procedură este obligatorie numai în cazurile expres prevăzute de lege, iar lipsa comunicării în termenul legal a răspunsului la solicitarea de aprobare echivalează cu aprobarea tacită a actului administrativ individual. Actele supuse aprobării produc efecte juridice doar din momentul aprobării exprese sau tacite.

Pentru adoptarea legală a actelor administrative, se impune și respectarea procedurilor consultative impuse de imperativul asigurării transparenței decizionale în administrația publică. În Republica Moldova a fost adoptată în acest scop Legea nr. 239 din 13-11-2008 privind transparența în procesul decizional [15] ce reglementează normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional. Se instituie obligația pentru autoritățile publice de a consulta cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), nerespectarea procedurii instituite de lege fiind o cauză de nulitate a actului administrativ.

Actul administrativ emis trebuie să fie conform cu Constituția, legile și actele normative în vigoare. Principiul supremației Constituției se impune a fi înțeles ca reprezentând conformitatea cu normele acesteia a întregului sistem de drept. Legalitatea impune respectarea ierarhiei normelor astfel încât normele inferioare să fie conforme celor cu forță juridică superioară lor [16, p.43].

Codul administrativ al Republicii Moldova [8] reglementează la art. 141 nulitatea actului administrativ individual arătând că, un act administrativ individual este nul dacă conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare.

De asemenea, actul administrativ este lovit de nulitate în următoarele cazuri: dacă executarea lui cere săvârșirea unei fapte ilegale, care constituie o componentă de contravenție sau de faptă penală; dacă din motive reale nimeni nu-l poate executa; dacă contravine bunelor moravuri; dacă la emiterea lui a contribuit o persoană care nu

are dreptul să participe în procedură administrativă conform art. 49 alin. (1); dacă a fost emis în scris, dar nu poate fi identificată autoritatea publică emitentă; în alte cazuri prevăzute de lege. Observăm că, și în cazul în care actul administrativ ar fi lovit de o nulitate parțială, acesta va fi nul în totalitate dacă autoritatea publică nu ar fi emis actul administrativ respectiv fără partea lovită de nulitate. Codul Administrativ al Republicii Moldova [8] face distincție între pronunțarea nulității de către autoritatea publică din oficiu, respectiv la cerere. Astfel, la cererea persoanei interesate, autoritatea publică va constata nulitatea în măsura în care solicitantul dovedește un interes îndreptățit. Din oficiu, autoritatea publică poate constata nulitatea oricând. Această opțiune legislativă este diferită de cea a legiuitorului român, în România, potrivit Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral nelegal va solicita instanței anularea acestuia, în situația în care actul nu mai poate fi revocat întrucât a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice [17].

Pentru salvagardarea actului administrativ, Codul administrativ al Republicii Moldova [8] oferă soluții pentru a evita nulitatea în cazul încălcărilor neînsemnate a prevederilor de formă și procedură, respectiv atunci când: cererea necesară emiterii actului administrativ se întocmește ulterior; motivarea necesară se recuperează ulterior de către autoritatea publică; audierea necesară a unui participant se face ulterior; decizia unei comisii, necesară pentru emiterea actului administrativ, se ia ulterior; colaborarea necesară a unei autorități publice are loc ulterior. Consider că aceste soluții trebuie apreciate cu mare atenție de la caz la caz deoarece actul administrativ trebuie să îndeplinească condițiile de legalitate la momentul elaborării sale, evitarea nulității fiind posibilă doar în cazul încălcărilor neînsemnate a prevederilor de formă.

Concluzii

Actul administrativ concretizează voința autorității publice, reprezentând forma juridică principală de activitate a administrației publice. Actul administrativ este emis în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, respectiv în scopul aplicării concrete a dispozițiilor legale. Acesta este supus unui regim de putere publică, fiind emis în realizarea puterii publice, de unde rezultă caracterul obligatoriu al acestuia.

Actul administrativ se bucură la acest moment de o reglementare amănunțită la nivelul Republicii Moldova, Codul Administrativ oferind o reglementare amplă în ceea ce privește condițiile de emiterie anterioare, concomitente și posterioare, punând capăt multor controverse legate de aspectele de nelegalitate.

Referințe bibliografice:

1. Orlov M. *Curs de drept administrativ*. Chișinău: Elena VI, 2009.
2. Petrescu R.N., *Drept administrativ* București: Ed. Hamangiu, 2009.

3. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ* vol. II, ediția 4, București: Ed. All Beck, 2005.
4. Manda C. *Drept administrativ Tratat elementar* ed a IIIa, București: Ed. Lumina Lex, 2005.
5. Vedinaș V. *Drept administrativ* ediția a XIIIa, București: Editura Universul Juridic, 2022.
6. LEGE Nr. 793 din 10-02-2000 a contenciosului administrativ* Publicat : 18-05-2000 în Monitorul Oficial Nr. 57-58 art. 375 Abrogată prin CA116 din 19.07.18, MO309-320/466 din 17.08.18; în vigoare 01.04.19 Citat: 08.08.2025 Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112184&lang=ro.
7. LEGE Nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative Publicat : 12-01-2018 în Monitorul Oficial Nr. 7-17 art. 34 [citat 15.09.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144467&lang=ro#.
8. Codul administrativ al Republicii Moldova publicat la 17-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320 Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=16072&lang=ro [Accesat: 05.01.2025].
9. Muscalu, L.M., Brezeanu, D. *Drept administrativ I și II. Note de curs* București: Ed. Hamangiu 2025.
10. Tofan D. *Drept administrativ*. Bucuresti: Ed. C.H. Beck, 2017.
11. Podaru O, Boariu A., *Drept administrativ Administrația publică. Actul administrativ. Note de curs și seminar*. București: Editura Hamangiu, 2023.
12. Trăilescu A. *Drept administrativ*. București: Editura All Beck, 2005.
13. Rezoluția Parlamentului European din 15 ianuarie 2013 conținând recomandări adresate Comisiei privind dreptul de procedură administrativă al Uniunii Europene (2012/2024(INL)) Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013IP0004&from=SL>.
14. Curtea de Apel Oradea – Secția de contencios administrativ și fiscal, Decizia nr. 377 din 8 septembrie 2023, Decizii relevante ale Curții de Apel Oradea Trimestrul III 2023. [citat 15.09.2025]. Disponibil: <https://www.iccj.ro/wp-content/uploads/2024/10/DECIZII-RELEVANTE-ALE-CURTII-DE-APEL-ORADEA-TRIM-III-2023.pdf>.
15. Legea nr. 239 din 13-11-2008 privind transparența în procesul decizional Publicat : 05-12-2008 în Monitorul Oficial Nr. 215-217 art. 798 [citat 15.09.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106638&lang=ru.
16. Vedinaș V *Tratat teoretic și practic de drept administrativ* Bucuresti: Ed Universul Juridic, 2018.
17. Legea nr. 554 din 2 decembrie 2004 contenciosului administrativ, publicată în Monitorul Oficial nr. 1154 din 7 decembrie 2004. [citat 15.09.2025] Disponibil: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/57426>.